

พยากรณ์การเมืองใหม่ที่จะมาถึงในไม่ช้า

ประเวศ วะสี

๑. พยากรณ์ได้ว่าการเมืองใหม่จะมาถึงในไม่ช้า เพราะ **หนึ่ง** ประชาชนเอือมระอากับการเมืองเก่าๆ เต็มที่ **สอง** วิกฤตโควิดแสดงให้เห็นว่าการเมืองเก่าๆ ที่ไม่มีคุณภาพไม่สามารถนำประเทศพ้นวิกฤตได้
๒. คงจะมีการยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อหาทางออกจากสภาวะเก่าอันไม่โสภาค **การเมืองใหม่เริ่มจากกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่** ที่ได้จากมติเป็นเอกฉันท์ของสภาผู้แทนราษฎร
๓. ตรงนี้ที่เป็นการเมืองใหม่เพราะใช้วิถี**ทางสายกลาง** ทางสายกลางเป็นทางแห่งความเป็นเหตุเป็นผลล้วนๆ หรือทางสายปัญญา ไม่มีการแบ่งข้างแบ่งขั้ว เราไปเอาอย่างฝรั่งเสียยาวนาน ฝรั่งคิดแบบตายตัวจึงแยกส่วน นำไปสู่การแบ่งข้างแบ่งขั้ว ชัดแย้ง และรุนแรง ประวัติศาสตร์ของยุโรปจึงเต็มไปด้วยสงคราม การเมืองแบบแบ่งข้างแบ่งขั้วสุดๆ (polarized) ก็เห็นได้ในการเมืองของสหรัฐอเมริกาซึ่งพิกลพิการแล้ว วุฒิสภาโหวตสนับสนุนทรัมป์เพราะเป็นพวกเดียวกัน เป็นการโหวตโดยความเป็นพรรคหรือพวกมากกว่าไป ไม่ใช่แต่ละคนมีอิสระที่จะใช้ความเป็นเหตุเป็นผล และวิจารณ์ญาณของตนเอง
๔. บุคคลถ้าตกอยู่ในสภาพการณ์ถูกอำนาจบีบบังคับ จะใช้สมองส่วนหลังซึ่งเป็น**สมองสัตว์เลื้อยคลาน** ทำหน้าที่เพื่อความอยู่รอด หนีภัย หลอกหลวง แต่ถ้าบุคคลมีอิสระที่จะใช้วิจารณ์ญาณของตนเองจะใช้สมองส่วนหน้า (Prefrontal cortex) ซึ่งอยู่หลังหน้าผาก ทำหน้าที่เกี่ยวกับสติปัญญา วิจารณ์ญาณ ศีลธรรม การก้าวข้ามตัวตน
รัฐสภาต้องเป็นสภาที่ใช้สมองส่วนหน้า ไม่ใช่สมองส่วนหลัง จึงจะเป็นการเมืองใหม่

๕. ถ้า **สส.** แต่ละท่านใช้วิจารณญาณของตนเอง จะใช้สมองส่วนหน้าและตัดสินใจในเรื่องดีๆ ได้ แต่ถ้าต้องทำตามมติของพรรคหรือของกลุ่ม ก็ไม่ต้องใช้สติปัญญาอะไร เพียงแต่ถูกต้อนไปโดย นายทุนพรรคหรือนายทุนกลุ่ม เพื่อต่อรองเอาอำนาจทางการเมือง การเมืองเก่าเป็นอย่างนี้ จึงไม่มีคุณภาพเรื่อยมา เป็นปัจจัยให้ประเทศวิกฤต

๖. ฉะนั้น การเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ จึงควรให้ **สส.** แต่ละท่านใช้วิจารณญาณของตนเอง โหวตหลายรอบจนกระทั่งได้มติเป็นเอกฉันท์ แบบที่สภาพระคาร์ดินัลโหวตเลือกพระสันตะปาปาในวิหารซิสทีน ณ กรุงวาติกัน บางครั้งใช้เวลาหลายวันกว่าจะได้ฉันทามติ ประชาธิปไตยไม่ได้มีแต่ประชาธิปไตยเสียงข้างมากเท่านั้น แต่มีประชาธิปไตยที่เป็นเอกฉันท์ด้วย

เมื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เป็นที่ยอมรับของ **สส.** ทั้งสภา การเมืองก็หมดความเป็นข้างเป็นขั้ว แต่ดำเนินไปด้วยความเป็นเหตุเป็นผลและวิจารณญาณ นายกรัฐมนตรีมีอิสระที่จะแสวงหากคนที่มีคุณภาพดีที่สุดมาช่วยกันบริหารบ้านเมือง ไม่ใช่ขึ้นกับโควตาของกลุ่มต่างๆ ในพรรคการเมือง ระบบโควตาของกลุ่มในพรรคการเมืองไม่การันตีได้ว่าจะได้คนดีที่สุดมาบริหารบ้านเมือง

การเมืองใหม่ เคารพสิทธิของประชาชนที่จะได้คนที่ดีที่สุดมาบริหารประเทศ เลิกการยอมรับสิทธิของกลุ่มก้อนต่างๆ ที่จะได้ตำแหน่งรัฐมนตรี

การเมืองสมองส่วนหน้า ซึ่งเป็นส่วนศีลธรรมไม่ใช่แบบนั้น

๗. การเมืองใหม่อีกอย่างหนึ่งคือ การแก้รัฐธรรมนูญ หรือออกพระราชบัญญัติกำหนด ให้มี **การประชุมสมัชชาพัฒนานโยบายสาธารณะแห่งชาติ** ซึ่งจะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตย และบ้านเมืองอย่างก้าวกระโดด ดังที่จะอธิบายต่อไปนี้

๘. การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะเป็นความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศ ขึ้นกับว่าเป็นนโยบายสาธารณะที่ดีหรือไม่ การได้มาซึ่งนโยบายสาธารณะที่ดีเป็นเรื่องยาก เพราะมีบุคคลและคณะบุคคลที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมาก และความอ่อนแอทางวิชาการ

การเมืองใหม่จึงต้องสัมพันธ์อยู่กับกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ดี กระบวนการนโยบายสาธารณะที่ดีเป็นกระบวนการทางปัญญาและความดีสูงสุดของประเทศ เป็นประชาธิปไตยที่แท้และประชาธิปไตยอัตถประโยชน์ เป็นที่เรียกว่ากระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม หรือ P⁴ (Partipatory Public Policy Process) ที่ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วม

๙. องค์ประชุมของสมัชชาพัฒนานโยบายสาธารณะแห่งชาติ ประกอบด้วย

- (๑) สมาชิกวุฒิสภา
- (๒) คณะรัฐมนตรี
- (๓) ตัวแทนองค์กรชุมชนท้องถิ่น
- (๔) ตัวแทนภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งรวมทั้งภาคธุรกิจและสื่อมวลชน
- (๕) ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนโยบายในวาระการประชุม
- (๖) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเรื่องนโยบายสาธารณะ
- (๗) ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

นโยบายที่ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้รัฐสภาและ**กรม**รับไปปฏิบัติ มีกลไกติดตามสนับสนุนการปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย **การพัฒนานโยบายสาธารณะที่ครบวงจร** ตั้งแต่การสังเคราะห์นโยบายสาธารณะ ผ่านการตัดสินใจโดยสมัชชาซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม การที่ฝ่ายการเมืองรับไปปฏิบัติ มีการติดตามช่วยเหลือผู้ปฏิบัติให้ปฏิบัติได้ และมีการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับมาพัฒนานโยบายให้ดียิ่งขึ้น

เป็นกระบวนการประชาธิปไตย ที่ใช้สติปัญญาสูงสุด เพื่อประโยชน์สูงสุดของ
สาธารณะ นี่เป็นการเมืองใหม่

๑๐. ท่านสามารถอ่านรายละเอียดในบทความต่างหากโดยผู้เขียน ชื่อ “สมัชชานโยบาย
สาธารณะแห่งชาติ : เครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยและประเทศชาติอย่างก้าวกระโดด”

โดยสรุป ถ้านักการเมืองถึงทางตันหันมาใช้วิถีทางสายกลางทางการเมือง สร้างการเมือง
ใหม่ โดย **หนึ่ง** เลื่อนนายกรัฐมนตรีด้วยมติเป็นเอกฉันท์ของสภาผู้แทนราษฎร **สอง** ออกกฎหมาย
สร้างระบบสมัชชาพัฒนานโยบายสาธารณะแห่งชาติ อันเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตย และ
ประเทศชาติอย่างก้าวกระโดด